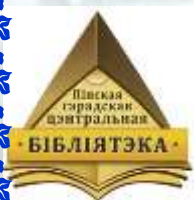

ДУК “Пінская гарадская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”
Адзел абслугоўвання і інфармацыі цэнтральнай бібліятэкі
Інфармацыйна-бібліяграфічны сектар

**920 гадоў з часу першага летапіснага
ўпамінання г. Пінска ў летапісах
(Пінеск, Піньск; 1097)**

Шорт-ліст

г. Пінск, 2017.

Дакладны час заснавання Пінска невядомы. Горад узнік на месцы старажытнага паселішча на левым беразе ракі Піны, у месцы ўпадзення ў яе ракі Струменя.

Упершыню Пінск-Піньск-Пінеск згадваецца ў 1097 годзе ў Іпацьеўскім летапісе. У гэтым годзе ў горадзе Любеч на Дняпры сабраўся з'езд рускіх князёў, выкліканы цяжкасцямі барацьбы з ваяўнічымі полаўцамі з-за міжусобнай барацьбы. З'езд прыняў важнае прынцыповае рашэнне аб парадку прастоладнаследдзя: "Кожда да владееет своей отчиною...". І ўсё ж неўзабаве вялікі князь кіеўскі і тураўскі Святаполк Ізяславіч атрымлівае папярэджанне ад свайго пляменніка валынскага князя Давіда Ігаравіча аб нядобрых намерах церабоўльскага князя Васілька Расціславіча: "...увидишь, займет горада твои Туров и Пинск, тогда помянешь меня...". Так упершыню на старонках летапісаў з'яўляецца назва горада Пінска. У запісах аб падзеях 1097 г. летапісец яшчэ двойчы ўспамінае Пінск.

У 1151 годзе Пінск прыгавдаецца летапісам у сувязі з крыўдай тураўскага князя Вячаслава Уладзіміравіча на кіеўскага князя Ізяслава Мсціславіча: "...а он же Киев себе, и еще над тем и Туров, и Пинеск у меня отнял, то ти Изяслав мя тем приобидил..."

У 1157 годзе Пінск згадваецца ў якасці аб'екта нападу падчас паходу князя Давыда Ігаравіча на Тураўскае княства.

У 1189 годзе Пінск упамінаецца ў летапісе ў сувязі з барацьбой за Галіч.

У запісе 1227 г. згадваецца пінскі князь Расціслаў, які скардзіўся і смуткаваў аб трапіўшых у палон сваіх сынах.

"Пиняне", як насельніцтва горада, ваколіц і пінскага княства згадваюцца летапісам у 1097, 1226, 1228, 1263 гадах.

У 1248 г. летапіс упамінае "землю Пиньскую".

Прамыя паведамленні аб старажытным горадзе, яго тапаграфіі, планіроўцы, абарончых збудаваннях, жылых і гаспадарчых пабудовах, занятках насельніцтва ў летапісах няма.

Канкрэтныя звесткі, што адсутнічаюць у пісьмовых крыніцах, здабываюцца шляхам археалагічных даследаванняў сярод рэшткаў старажытнага горада — яго гарадзішча.

1. **Пінск** // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Мінск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2007. Т. 4. Кн. 2. Брэсцкая вобласць. С. 368—375.
2. **Пінск** / Ю. А. Якімовіч, С. Ф. Самбук (архітэктура) // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. Мінск, 2001. Т. 12. С. 363—364.
3. **Пінск** / І. К. Красіцкі (гаспадарка), Б. В. Міралоубаў (гісторыя), П. Ф. Лысенка (археалогія), Ю. А. Якімовіч (архітэктура) // Беларуская савецкая энцыклапедыя. Мінск, 1975. Т. VIII. С. 437—439.
4. **Пінск** / Юлія Гаева, Петр Лысенка // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. Мінск, 1999. Т. 5. С. 494—495.
5. **Пінск** / Ю. Ю. Захарина (архітэктура) // Регионы Беларусі : энцыклапедыя : в 7 т. Мінск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2009. Том 1. Книга 2. Брэсцкая область. С. 204—208.
6. **Пінск** / П. Ф. Лысенка, Ю. Е. Сергеева (історыя), Ю. Ю. Захарина (архітэктура), С. М. Шрубок (прамысловасць) // Республика Беларусь : энцыклапедыя : в 7 т. Мінск, 2008. Т. 6. С. 61—64.
7. **Пінск** // Большая советская энциклопедия : в 30 т. / гл. редактор А. М. Прохоров. 3 изд. Москва : Советская энциклопедия, 1975. Т. 19. С. 542.
8. **Пінск** // Большой энциклопедический словарь : в 2 т. / гл. редактор А. М. Прохоров. Москва : Советская энциклопедия, 1991. Т. 2. С. 146.
9. **Пінск** // Советский энциклопедический словарь / гл. редактор А. М. Прохоров. 4 изд., испр. и доп. Москва : Советская энциклопедия, 1990. С. 1015.
10. **Лысенка, П. Ф.** Старажытны Пінск / Лысенка П. Ф. // Гісторыя Пінска. Ад старажытнасці да сучаснасці : да 915-й гадавіны з першага летапіснага ўпамінавання / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі. Інстытут гісторыі ; А. М. Літвін [і інш.]. Мінск : Вышэйшая школа, 2012. Раздзел 1. С. 9—38.
11. **Летапісныя паведамленні пра Пінск** / П. Лысенка // Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Пінска / рэдкал.: Г. К. Кісялёў [і інш.]. Мінск : БЕЛТА, 1998. С. 25—27.
12. **Лысенка, П. Ф.** Древний Пинск. XI – XIII вв. / П. Ф. Лысенко. Минск : БелАДИ, 1997. С. 14—17.
13. **Лысенка, П. Ф.** Древний Пинск : (Политическая история) / П. Ф. Лысенко // Навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная 900-годдзю Пінска, май 1997 / Акадэмія Навук Беларусі ; Пінскі гарвыканкам. Пінск, 1997. С. 21—23.
14. **Вяргей, В.** У старажытнага Пінска быў напярэднік / В. Вяргей, А. Іоў // Беларуская мінуўшчына. 1997. № 3. С. 2—6.
15. **О раннем Пинске и древнем списке** // Наш Пинск исторический. Пинск, 1996. С. 5.
16. **Лысенка, П. Ф.** Гістарычная тапаграфія старажытнага Пінска / П. Ф. Лысенка // Навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная 900-годдзю Пінска, 12 – 13 ліпеня 1994 / Інстытут гісторыі Акадэміі навук Беларусі ; Пінскі гарадскі савет народных дэпутатаў, выканаўчы камітэт. Пінск, 1994. С. 21—24.

17. **Ильенков, В. Л.** Точка отсчёта: 5 ноября исполнится 917 лет упоминанию в летописи нашего города / Вячеслав Ильенков // Пінскі веснік. 2014. 4 лістапада (№ 88). С. 1—2.
18. **Ильенков, В. Л.** День города: когда и почему? / Вячеслав Ильенков ; фото автора // Пінскі веснік. 2012. 5 кастрычніка. С. 4.
19. **Ильянкоў, В. Л.** Слова пра пінскі летапіс : дзе губляюцца яго сляды? / Вячаслаў Ільянкоў // Пінскі веснік. 2010. 1 кастрычніка. С. 4.
20. **Золіна, А.** ...І ўсё ж такі 1097 год : колькі год Пінску / А. Золіна // Пінскі веснік. — 1996. — 10 верасня.
21. **Марголіна, М.** Звернемся да летапісу / М. Марголіна // Полесская правда. 1990. 7 июня.
22. **Горад Пінск** // Вікіпедыя : свабод. энцыкл. [Электронны рэсурс]. Рэжым доступу: https://be.wikipedia.org/wiki/Горад_Пінск
23. **917-летие первого летописного упоминания города Пинска** // официальный сайт Пинского горисполкома [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.pinsk.gov.by/news/detail.php?ID=58171&spphrase_id=2744205
24. **Ипатьевская летопись** [Электронный ресурс] // Полное собрание русских летописей. Том второй. Режим доступа: http://www.lrc-lib.ru/rus_letopisi/Ipatius/gif_mm.php?file=001-002.gif
25. **Муравьева, Л. Л.** Именной и географический указатели к Ипатьевской летописи [Электронный ресурс] / Л. Л. Муравьева, Л. Ф. Кузьмина. Режим доступа: http://www.lrc-lib.ru/rus_letopisi/Ipatius/contents.htm
26. **Упоминание о Пинске в летописи** [Электронный ресурс] // История Пинска. Режим доступа: http://pinskhistory.ucoz.com/publ/upominanie_o_pinske_v_letopisi/1-1-0-16

Матэрыял падрыхтавала Гарачова, А. Н.,
галоўны бібліёграф цэнтральнай бібліятэкі